

Drunk

with Happiness

Celebration and Contemplation on Purim

Rabbi Shmuel Silber

Wednesday, March 12 2014

8:00pm

Can't attend in person? Join the live stream at:
<http://goijc.org/DrunkWithHappiness>

Stalman Design 1-410-580-0100

Drunk With Happiness: Celebration & Contemplation on Purim

Rabbi Shmuel Silber
 rabbisilber@suburbanorthodox.org
 www.gojic.org

1. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף ז עמוד ב

אמר רבא: מיחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. רבה ורבי זירא עבדו סעודת פורים בהדי הדדי, איבסום, קם רבה שחטיה לרבי זירא. למחר בעי רחמי ואחייה. לשנה אמר ליה: ניתי מר ונעביד סעודת פורים בהדי הדדי! – אמר ליה: לא בכל שעתא ושעתא מתרחיש ניסא.

“Rava said: “An individual is required to become intoxicated on Purim until he cannot differentiate between “Cursed is Haman” and “Blessed is Mordechai.” Rabbah and Rabbi Zeirah conducted their Purim seudah together. They became intoxicated. Rabbah got up and killed Rabbi Zeirah. The next day (Rabbah realized what he had done) and prayed for Divine compassion and Rabbi Zeirah was brought back to life. The following year, Rabbah said to Rabbi Zeirah, “Let us make the Purim seudah together.” Rabbi Zeirah responded, “miracles don’t occur at all times (i.e. it was a miracle that he was brought back to life and we cannot rely on that miracle happening again this year).”

2. רש"י מסכת מגילה דף ז עמוד ב

לאבסומי – להשתכר ציין.
 ואיבסום – נשתכרו.

3. מהרש"א חידושי אגדות מסכת מגילה דף ז עמוד ב

קם רבה שחטיה לרבי זירא כו'. דבר תמוה הוא לפרשו כפשטיה ונראה דר"ל כעין שחטיה דאגבריה חמרא וכפייה לשתות יותר מדאי עד שחלה ונטה למות ולכך נקטיה בלשון שחטיה דשתיית היין נקרא ע"ש הגרון מקום שחטיה ... וקאמרי דהתפלל עליו שלא ימות מחולי זה עד שנתרפא וחי ומצינו במקרא ובתלמוד לשון חי מלשון רפואה:

Part I: Halacha of the Mitzvah:

Approach #1

4. רא"ש מסכת מגילה פרק א סימן ח

ח אמר רבא מיחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ברוך מרדכי לארור המן.

ROSH - Rabbi Asher ben Jechiel was born ca. 1250 in Germany, and died in 1327 in Toledo, Spain. Rosh studied in the yeshivot of the Franco-German Tosafist school, and his outstanding teacher was Rabbi Meir ben Baruch of Rothenburg.

Approach #2

5. רבינו נסים מסכת מגילה דף ח ד"ה מיחייב

מיחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ברוך מרדכי לארור המן. דלמדין נגמיה דמיחייב למימר כחך מרדכי ארור המן כדכח אקמח ארוריה ורם נגמ' מרדכיה. וכו' נמוק ופיחייב לבסומי עד דלא ידע מלי קאמרי אלא רבי אפרים ז"ל מההוא עובדא דקם רבם וקטמיה לר' אילן כדאי נגמ' ארוריה ליה מימרס דרעמיה ולא קסיר דמו למעבד אמי:

Rabbi Nissim ben Reuven (1320 - 1380) of Girona, Catalonia was an influential talmudist and authority on Jewish law. He was one of the last of the great Spanish medieval talmudic scholars.

Approach #3 (Compromise Position)

6. רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ב הלכה טו
כיצד חובת סעודה זו שיאכל בשר ויתקן סעודה נאה כפי אשר תמצא ידו, ושותה יין עד שישתכר וירדם בשכרות.

7. קרבן נתנאל אות י
.... אבל הכוונה שמחויב להיטיב לב ע"י שתיית יין הרבה. עד דלא ידע – עד ולא עד בכלל דזהו הגיע לשכרותו של לוט ...

8. בית הבחירה למאירי מסכת מגילה דף ז עמוד ב
חייב אדם להרבות בשמחה ביום זה ובאכילה ובשתיה עד שלא יחסר שום דבר ומ"מ אין אנו מצווין להשתכר ולהפחית עצמנו מתוך השמחה שלא נצטוינו על שמחה של הוללות ושל שטות אלא בשמחה של תענוג שנגיע מתוכה לאהבת השם והודאה על הנסים שעשה לנו ....

9. בית יוסף אורח חיים סימן תרצה
כתוב בארחות חיים (הל' פורים אות לה) חייב אינש לבסומי בפוריא לא שישתכר שהשיכרות איסור גמור ואין לך עבירה גדולה מזו שהוא גורם לגילוי עריות ושפיכות דמים וכמה עבירות זולתן אך שישתה יותר מלימודו מעט:

10. שולחן ערוך אורח חיים הלכות מגילה ופורים סימן תרצה סעיף ב
חייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. הגה: וי"א דא"צ להשתכר כל כך, אלא שישתה יותר מלימודו (כל בו) וישן, ומתוך שישן אינו יודע בין ארור המן לברוך מרדכי. (מהרי"ל). ואחד המרבה ואחד הממעט, ובלבד שיכוין לבו לשמים.

Part II - Hashkafa of the Mitzvah:

Approach #1:

11. ספר אבודרהם פורים
ואם תאמר האיך חייבו חכמים להשתכר בפורים והלא בכמה מקומות בתורה מזכיר שהוא מכשול גדול השכרות כמו נח ולוט. ויש לומר מפני שכל הנסים שנעשו לישראל בימי אחשורוש היו על ידי משתה כי בתחלה נטרדה ושתי מן המלכות על ידי משתה היין שנאמר (אסתר א, י) ביום השביעי כטוב לב המלך ביין אמר להביא את ושתי וגו'. ובאה אסתר תחתיה על ידי משתה שנאמר (שם ב, יח) ויעש המלך משתה גדול לכל שריו ועבדיו את משתה אסתר וגו'. וכך ענין המן ומפלתו על ידי משתה היין היה. ולכן חייבו להשתכר בפורים מפני שבא הנס בעבור משתה היין שעשתה אסתר ועתה יהיה נזכר הנס הגדול בשתיית היין.

ABUDRAHAM - R. David ben R. Yosef Abudraham lived in Spain during the thirteenth century. He might have been a student of R. Yaakov Ba'al Ha-Turim, although this is not certain. His work, called Abudraham, is a collection of halachot, minhagim and commentaries on the prayers, and is one of the most important works of this type.

Approach #2:

12. ט"ז על שולחן ערוך אורח חיים הלכות מגילה ופורים סימן תרצה סעיף ב
(א) חייב אינש לבסומי כו'. – רבים רוצים לתרץ ולפרש מה הכוונה בזה ולא נתיישב ולעד"נ לפרש

בדרך זה דצריך האדם לתת שבח לו ית' על טובה כפולה שעשה עמנו הא' הוא פורענות שהביא הוא ית' על המן ואלו לא נתברך מרדכי אלא היה ניצול עם כל ישראל דיינו אלא שבירכו למרדכי בגדולה מאוד והטובה יתירה ע"כ אמר צריך לבסומי עד שלא ידע מעלתינו מן ארור המן שזה מפל' שלו לברוך מרדכי שזה מעלתינו שני' והכוונ' מדאמר עד דלא ידע מכלל שקודם שכרות שלו ידע ונתן שבח ע"ז בזה נתכוונו שלא יפסיק מליחתן שבח ע"ז בשמח' עד שיבו' לידי כך שלא יבחין עוד ואז פטור מזה כנלע"ד:

Approach #3:

13. אורות: רב אברהם יצחק הכהן קוק וצ"ל (דף רס"ז)

נכנס יין יצא סוד (מיוזבין טה א), ומאוד אנו צריכים בחיינו, שסודות הנעלמים יצאו ויתגלו, על ידי גלויים של חסודות נכיר את עצמנו, נכיר את מה שחבוי בקרבנו. בשעה שאנחנו נבוא לאותה חבוינו של "לבסומי" עד דלא ידע" (מגילה ו א) נפטר לפחות לשעה מכל אותן חידושות המטעות אותנו, המוליכות אותנו כשבויים ואין למרות, כאסירים ואין לחתור, וחידושות המטעות חללו הן מסודות ממנו את היסודי.

Approach #4:

14. חכמת מנוח מסכת מגילה (הובא בילקוט מפרשים למסכת מגילה)

(א) למך ע"י דלמשל נקמיה על סיסוף כל אדם הקנאה והקנאה טעם לו על חבירו מלכו כסורים כי לפעמים אדם סוגל לאדם בעבור היותו צורר ועסה לו דבר רע ומושב רע עליו ודרכו לקללו ממיד ולאלרו ממיד והו דוגמת המן כי כל סוגלו של אדם הוא המן שלו. ולפעמים אדם נחנף לאדם לא מחמת שטתה עמו רעה אלא מחמת שרואה חלו ברעה משוער ודולה דוגמת מרדכי ומהממה גדולתו קנאו בו קנה כמו שנאמר ורצוי לרוב אחיו מקמע ולא לכל אחיו ופי' הרש"כ"ע כי אין יכולת באדם לרנות הכל בעבור קנאת האחים, וכן הוא באמת שנה קנאוהו רק בעבור גדולתו שהרי לא עשה שום רע. לטוט אדם חיון שהיה עמו מאד וסער עליו הכמוז דורש טוב לעמו ודובר טלום לכל ורשו ופי' רש"י לכל ורשו עמו ונראה שהכוונה על הקטנים והילדים שביראל ובה להגיד טנומנותו הגדולה שאסילו לילדים ולקטנים דבר טלום עמהם והיה מדבר עמהם דברי אהבה וריעות ולא נחמט. מזה נסיונו קוטט לו זה נסיונות כמו שקנה מתגאים שנה לדבר עם קנה בני אדם והנה האכילה והשפחה שאוכלים קנה בני אדם זה עם זה מקרב הלכנות ומסוף האכילה נתייחס ידוע ומסורטט עד שיטילון הקנאה והשנאה שנייחם וע"ז אמר טיספכר עד שלא ידע לענוה סגוה טהול דוגמת המן ולחררו ולא ידע ג"כ לתגלוהו טם טגירו הטמטכר בעוטר

(ב)

(ג) ובדולה טהיה דוגמת מרדכי ואמר במחנה טלול ידע בין ארור המן ולאחר כך לנרוך מרדכי. ללא זו אף זו כלומר לא די שירחיק הטנאה מלבו טהול דבר גדול טאפטרטו מורה בלא דלה טשנה טלל טטילו הקנאה ירטיק מלבו, עי"ל כי מלח ארור וצרוך הוא טועל לא

Approach #5:

15. מגילת אסתר פרק ט

יט על-פ"ן היהודים הפרוזים [הפרזים] הישבים בערי הפרוזות עשים את יום ארבעה עשר לתחדש אדר

שמחה ומשתה ויום טוב ומשלוח מנות איש לרעהו: כ ויכתב מרדכי את הדברים האלה וישלח ספרים אל כל היהודים אשר בכל מדינות המלך אחשוורוש הקרובים והרחוקים: כא לקיים עליהם להיות עשים את יום ארבעה עשר לחדש אדר ואת יום חמשה עשר בו בכל שנה ושנה: כב פתמים אשר נחו בהם היהודים מאויביהם והחדש אשר נהפך להם מיגון לשמחה ומאכל ליום טוב לעשות אותם ימי משתה ושמחה ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאבינים: כג וקבל היהודים את אשר החלו לעשות ואת אשר כתב מרדכי אליהם:

19. Therefore, the Jewish villagers, who live in open towns, make the fourteenth day of the month of Adar [a day of] joy and feasting and a festive day, and of sending portions to one another. 20. And Mordecai inscribed these things and sent letters to all the Jews who were in all the provinces of King Ahasuerus, both near and far, 21. to enjoin them to make the fourteenth day of the month of Adar and the fifteenth day thereof, every year, 22. as the days when the Jews rested from their enemies, and the month that was reversed for them from grief to joy and from mourning to a festive day-to make them days of feasting and joy, and sending portions one to another, and gifts to the poor. 23. And the Jews took upon themselves what they had commenced to do and what Mordecai had written to them.

16. מהר"ל מפראג על מגילת אסתר פרק ט פסוק יז

שעושים בו שמחה ומשתה; כי המשתה יש בו השתיה וגם השמחה, ולכן יש להקדים השמחה - כי השמחה היא קודמת שאין לזה שום הכנה ומיד יכול להיות לו שמחה - אבל המשתה צריך אליה הכנה גם כן לתקן הסעודה וגם יש בו השמחה. לכן השמחה היא קודמת - ולכן כתיב 'עושים את יום י"ד שמחה ומשתה' (פסוק יט) לומר כי הם עושים שמחה ומשתה; כי אין לפרש יום של משתה רק כאשר דבק משתה אל יום לגמרי - כמו 'ועשו אותו יום משתה ושמחה' - זה יש לפרש יום של משתה.

17. טור אורח חיים הלכות מגילה ופורים סימן תרצג

מנהג בשתי ישיבות ליפול על פניהם כיון שהוא יום נס ונגאלו בו צריכין אנו לבקש רחמים שיגאלנו כאחרונה כבראשונה ובתשובה מצאתי שאין נופלים על פניהם וכן המנהג

18. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יד עמוד א

רבא אמר: בשלמא התם הללו עבדי ה' - ולא עבדי פרעה, אלא הכא - הללו עבדי ה' ולא עבדי אחשוורוש? אכתי עבדי אחשוורוש אנן.

19. שולחן ערוך אורח חיים הלכות מגילה ופורים סימן תרצד סעיף ב

(ו) ד אין משנין מעות פורים (ז) לצדקה אחרת.

20. משנה ברורה סימן תרצד ס"ק ו

(ו) אין משנין מעות פורים - היינו [ו] מעות שגבה אותן הגבאי לחלקם לעניים לסעודת פורים אין יכול לשנותן לומר דייך בפחות והמותר יפול לכיס של צדקה [ז] אבל לוקחין עגלים לרוב בכל המעות והמותר שלא יספיקו לאכול בפורים ימכר ויפול לכיס של צדקה [גמרא]

21. טור אורח חיים הלכות מגילה ופורים סימן תרצד

מעות שגבן לחלק לעניים בפורים אין רשאי לשנותן לצדקה אחרת ואין העני רשאי להוציאן לד"א אלא בסעודת פורים